

Uppföljning av föreskrifter

Föreskrifter om merkostnadslån för
försäkring (CSNFS 2015:6)

Innehåll

Sammanfattning	3
1. Bakgrund.....	4
2. Om CSNFS 2015:6	4
2.1. Den äldre bestämmelsen	4
2.2. Den nuvarande bestämmelsen	5
2.3. Överväganden	5
2.4. Förväntade konsekvenser.....	6
3. Föreskrifternas konsekvenser	6
3.1. Konsekvenser för kunder och andra	6
3.2. Föreskrifternas måluppfyllnad.....	8
4. Har förutsättningarna för regleringen ändrats?	9
5. Bedömning och förslag till åtgärder	9

Uppföljning av CSN:s föreskrifter om merkostnadslån för försäkring.

Sammanfattning

CSN har följt upp konsekvenserna av den ändrade föreskriften om merkostnadslån för försäkringskostnader vid utlandsstudier som trädde ikraft 1 januari 2016.

Den ändrade föreskriften har medfört att CSN fokuserar sin verksamhet på vad som ingår i myndighetens uppdrag från regeringen. Ändringen har även inneburit en förenklad prövning av rätten till merkostnadslån samt en minskad administration för CSN.

Föreskriftsändringen har inte inneburit någon markant ökad skuldsättning för de studerande eller utflöde av studiestöd.

CSN bedömer att föreskrifterna uppvisar god måluppfyllnad. CSN anser därför att bestämmelsen om merkostnadslån för försäkringskostnader kan kvarstå oförändrad.

1. Bakgrund

En myndighet ska enligt 10 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning följa upp konsekvenserna av sina föreskrifter och allmänna råd. Denna rapport beskriver konsekvenserna av CSN:s föreskrifter (CSNFS 2015:06) om ändring i Centrala studiestödsnämndens föreskrifter och allmänna råd (CSNFS 2001:1) om beviljning av studiemedel och lämnar vid behov rekommendation om vidare åtgärder.

Rapporten handlar om bestämmelsen avseende merkostnadslån för försäkringskostnader vid utlandsstudier som trädde i kraft den 1 januari 2016. Det huvudsakliga skälet till att CSN beslutade att ändra föreskriften avseende merkostnadslån för försäkringskostnader var att CSN beslutat att fokusera sin verksamhet på vad som ingår i myndighetens uppdrag från regeringen. CSN ansåg att tillhandahållandet av en försäkring för utlandsstuderande låg utanför myndighetens kärnverksamhet. Istället infördes möjlighet att ansöka om merkostnadslån med ett kontantbelopp som kopplades till prisbasbeloppet för att nivån skulle vara anpassad till den allmänna prisutvecklingen.

2. Om CSNFS 2015:6

2.1. Den äldre bestämmelsen

CSN bedrev tidigare viss studiesocial verksamhet vid sidan av sin kärnverksamhet. En del av denna studiesociala verksamhet innebar att CSN sedan 1990 har tagit ansvar för att skapa en försäkringslösning för utlandsstuderande. En försäkring upphandlades för att möta det behov en student utomlands hade.

Försäkringen täckte vissa kostnader till följd av akut sjukdom, olycksfall, läkarkostnader och egendomsskydd och den gällde för den tid man var i studielandet, dvs. även för tid utanför campus, vid kortare lov och ledigheter. Studerande som sökte studiemedel för utlandsstudier kunde ansöka om merkostnadslån för kostnaderna för en försäkring genom den försäkringslösning CSN hade upphandlat, eller för sådan annan försäkring som den studerande själv valde.

Enligt den äldre bestämmelsen kunde merkostnadslån för försäkring vid utlandsstudier lämnas till en studerande som hade studiebidrag under hela studieperioden för de studier som merkostnadslånet gäller och rätt till studielån under minst en vecka under samma period

Enligt dåvarande bestämmelse i 8 kap 14 § CSNFS (2001:1) kunde en studerande som bedrev utlandsstudier få merkostnadslån för att teckna en personförsäkring. Lån kunde lämnas för en period om antingen sex eller tolv månader och med högst det

belopp som beslutades av CSN efter förhandling med den försäkringsgivare som CSN hade avtal med. Om försäkringen tecknades genom den försäkringsgivare som CSN hade avtal med, betalades lånet direkt till försäkringsgivaren.

Beloppen skiljde sig åt beroende på om studenten studerade i Europa eller i övriga världen. Studerande var dock inte bundna av att välja den avtalsförsäkring som CSN tagit fram, utan hade möjlighet att låna ett kontantbelopp för annan försäkringslösning. Beloppet för en annan försäkring var begränsat till samma nivå som den av CSN upphandlade försäkringen uppgick till.

År 2014 beviljades 6 624 studerande merkostnadslån för försäkringskostnader och ca 65 procent valde att teckna en försäkring via det dåvarande avtalet med Gouda Reseförsäkringar.

2.2. Den nuvarande bestämmelsen

Den aktuella bestämmelserna trädde i kraft den 1 januari 2016.

Enligt den nuvarande bestämmelsen kan merkostnadslån för försäkring vid utlandsstudier lämnas för de veckor som den studerande har studiebidrag och studielån.

Enligt den nya lydelsen av 8 kap 14 § CSNFS kan en studerande vid utlandsstudier få merkostnadslån för att teckna en personförsäkring.

Merkostnadslån kan lämnas med ett visst belopp per kalendervecka som

1. för studier inom EES och Schweiz uppgår till 0,40 procent av prisbasbeloppet,
2. för studier i USA uppgår till 0,81 procent av prisbasbeloppet, och
3. för studier i ett geografiskt område, som ligger utanför EES, Schweiz och USA, uppgår till 0,54 procent av prisbasbeloppet.

2.3. Överväganden

Det huvudsakliga skälet till att CSN beslutade att ändra föreskriften avseende merkostnadslån för försäkringskostnader var att CSN beslutat att fokusera sin verksamhet på vad som ingår i myndighetens uppdrag från regeringen. CSN ansåg att tillhandahållandet av en försäkring för utlandsstuderande låg utanför myndighetens kärnverksamhet. Som ett led i detta beslutade CSN den 16 februari 2015 att inte längre erbjuda en upphandlad försäkringslösning. Beslutet medförde att dåvarande avtal med försäkringsgivaren Gouda Reseförsäkring upphörde att gälla den 31 december 2015.

Förändringen innebar att merkostnadslån kan ges med ett högsta belopp för de veckor den studerande har både bidrag och lån. Nivåerna på veckobeloppen bestämdes med utgångspunkt i en undersökning av genomsnittskostnaden för försäkringsbolagens premier för 12 månaders utlandsstudieförsäkringar som uppfyller

vissa minimikrav. Kostnaderna dividerades sedan med antalet veckor som studier normalt sett pågår per läsår inom respektive geografiskt område. Dessutom tillkom USA som ett eget geografiskt område eftersom det är betydligt dyrare att teckna försäkring i landet. Utgångspunkten var studier som bedrivs 40 veckor per år inom EES och Schweiz, 34 veckor i USA och 40 veckor per år i övriga världen. Kostnaden räknades därefter om som en procentandel av prisbasbeloppet.

2.4. Förväntade konsekvenser

I och med att merkostnadslån kunde ges med ett högre belopp än tidigare förväntades en risk för ökad skuldsättning för de studerande och ett ökat utflöde av studiestöd.

I och med att CSN inte längre tillhandahåller en försäkringslösning måste de studerande teckna och betala för en egen försäkring. CSN har därför inte någon möjlighet att veta om de studerande faktiskt använder utbetalt merkostnadslån för att teckna försäkring.

Enligt de nya bestämmelserna lämnas ett visst högsta belopp per vecka. Syftet med utformningen av bestämmelsen är att möjliggöra studier samtidigt som kostnaderna för studiestödssystemet begränsas. Lånebeloppet kopplades även till prisbasbeloppet för att bidra till en enhetlig hantering och öka förutsägbarheten för de studerande. Dessutom innebär kopplingen till prisbasbeloppet att föreskriften inte behöver justeras varje år. Vidare infördes ett tredje geografiskt område, USA, i och med att det är betydligt dyrare att teckna försäkringar i landet.

3. Föreskrifternas konsekvenser

3.1. Konsekvenser för kunder och andra

Antalet personer som beviljats merkostnadslån för försäkringskostnader har minskat från 6 779 personer år 2015 till 5 473 personer år 2018. Minskningen följer i stort sett den allmänna trenden att antalet studerande utomlands har minskat under de senaste åren.

Det genomsnittliga beloppet för beviljat merkostnadslån för försäkringskostnader har ökat från 4 463 kronor år 2015 till 6 075 kronor år 2018. Totalt utbetalt belopp har ökat från 30 255 185 kronor till 33 246 346 kronor under samma period.

Tabell 1 Merkostnadslån utomlands för försäkring			
År (studiehalvår)	Utbetalt belopp	Antal personer	Genomsnittsbetopp
2013	28 544 524	6 634	4 303
2014	29 313 331	6 624	4 425
2015	30 255 185	6 779	4 463
2016	30 278 756	5 383	5 625
2017	30 682 462	5 177	5 927
2018	33 246 346	5 473	6 075

Att utbetalt belopp har ökat beror dels på att de belopp som kan beviljas är något högre än tidigare, dels att de belopp som kan ges är kopplade till prisbasbeloppet vilket i sig medför en höjning av beloppen varje år.

Tabell 2 Merkostnadslån för försäkringskostnadert uppdelat på geografiskt område			
EU/EES och Schweiz			
År (studiehalvår)	Utbetalt belopp	Antal personer	Genomsnittsbetopp
2013	5 718 950	2 538	2 253
2014	5 717 259	2 516	2 272
2015	5 609 682	2 481	2 261
2016	6 452 213	1 837	3 512
2017	7 563 159	1 919	3 941
2018	8 745 061	2 079	4 206
USA			
År (studiehalvår)	Utbetalt belopp	Antal personer	Genomsnittsbetopp
2013	14 841 862	2 545	5 832
2014	15 369 653	2 531	6 073
2015	16 117 279	2 644	6 096

2016	16 354 510	2 143	7 632
2017	15 729 274	1 871	8 407
2018	16 643 595	1 942	8 570
Länder utom EU/EES och Schweiz samt USA			
År (studiehalvår)	Utbetalt belopp	Antal personer	Genomsnittsbelopp
2013	8 048 663	1 569	5 130
2014	8 255 348	1 597	5 169
2015	8 570 465	1 672	5 126
2016	7 516 446	1 428	5 264
2017	7 422 426	1 399	5 306
2018	7 888 014	1 468	5 373

Det genomsnittliga beloppet har ökat mest för studier inom EU/EES och Schweiz samt USA. Det genomsnittligt utbetalda beloppet understiger emellertid med god marginal vad som maximalt kan ges för ett ordinarie läsår i respektive geografiskt område. Föreskriftsändringen har dock inte inneburit någon markant ökad skuldsättning för de studerande eller utflöde av studiestöd. Studerande har heller inte hört av sig till CSN eller överklagat beslut med anledning av att de anser att beloppsnivåerna är för låga. De nya bestämmelserna innebär att studerande måste teckna och betala för en egen försäkring, men CSN har dock ingen möjlighet att kontrollera om de studerande faktiskt köper en försäkring. Det finns därför en risk att studerande åker utomlands utan att vara försäkrade, men det är den enskildes ansvar att tillse att så inte är fallet.

Förändringen har även medfört en förenkling av CSN:s administration i och med att myndigheten inte behöver upphandla avtal med försäkringsgivare inom vissa tidsintervall. CSN behöver inte heller administrera filöverföring av de personer som beviljats lån till försäkringsgivaren. Den nya föreskriften medför även en regelförenkling i och med att det inte finns olika alternativ till merkostnadslån, utan ett belopp som är kopplat till prisbasbeloppet.

3.2. Föreskrifternas måluppfyllnad

Måluppfyllanden för den nya bestämmelsen bedöms vara god. Det övergripande målet att CSN ska renodla sin kärnverksamhet har uppfyllts i och med att CSN inte längre tillhandhåller en försäkringslösning som är kopplat till en extern försäkringsgivare. De

nya bestämmelserna har inte inneburit några märkbara konsekvenser för de studerande och de har heller inte medfört ett påtagligt ökat utflöde ur studiemedelssystemet. Inga studerande har överklagat beslut avseende merkostnadslån för försäkringskostnader, vilket kan tolkas som att nivån på de belopp som kan ges bedöms vara rimliga.

Föreskriftsändringen har inneburit en regelförenkling i och med att det endast finns ett kontantbelopp som kan ges som är kopplat till prisbasbeloppet. Ändringen har även medfört en förenklad administration i och med att CSN inte längre behöver upphandla och administrera avtal med försäkringsgivare.

4. Har förutsättningarna för regleringen ändrats?

Förutsättningarna för bestämmelsen avseende merkostnadslån för försäkringskostnader vid utlandsstudier har inte ändrats sedan ikraftträdandet.

5. Bedömning och förslag till åtgärder

Föreskriftsändringen har medfört en enklare hantering samtidigt som skuldsättning och utflöde av studiestöd inte har ökat nämnvärt. CSN anser därför att det inte finns något behov av att justera föreskriften.